

Göteborgs
Stad

Grönstrukturutredning för **Bostäder och verksamheter vid Hälleflundregatan**

Hanna Gustafsson
Park- och naturförvaltningen, Göteborgs Stad
2021-01-18
Uppdaterad 2022-03-30

Sammanfattning

Vad finns och vad behövs?

Nyttja

- Närheten till havet

Värna

- Siktlinjer, utblickar mot vattnet

Utveckla

- Stråk utmed vatten med mötesplatser
- Hälleflundreplan som bostadsnära park

Tillskapa

- Vistelsekvaliter Grön oas och Mötesplats

Innehållsförteckning

Övergripande grönstruktur

	4
Hälleflundregatan, Fiskebäck	4
Övergripande grönstruktur	4

Planområdets grönstruktur

Planområdets grönstruktur	5
Nulägesbeskrivning	6

Detaljplanens påverkan

Syfte	9
Vad behövs?	9

Förslag på strategi

Nyttja	11
Värna	11
Utveckla	11
Tillskapa	11

Behov av ytterligare utredningar

13

Bilaga: Planeringsförutsättningar

14

Övergripande grönstruktur

Kartläggning

Hälleflundregatan, Fiskebäck

Planområdet ligger i stadsdelen Fiskebäck i västra Göteborg. I omgivningen finns idag mestadels småhusbebyggelse. I angränsning till Fiskebäck 8:1 finns ett äldreboende och ett nybyggt område med flerbostadshus. Fastigheten ligger söder om Hälleflundregatan och bebyggelsen består idag av en byggnad med verksamheter. Ytorna är till övervägande del asfalterade med en refug med gräs närmast Hälleflundregatan. Hälleflundregatan är en återvändsgata men kan ha en betydande barriärverkan för barn och äldre.

Övergripande grönstruktur

Fastigheten ligger emellan de större grönområdena Sjöbacka och Skärvallsberget. tillgången till vatten är god i stadsdelen och det blågröna stråken viktiga för att koppla samman naturområdena, samt för friluftliv och orientering i närområdet.

Planområdets grönstruktur

Nulägesbeskrivning

Planområdets grönstruktur

Området angränsar till vattnet och ligger mittemellan de större naturområdena Skärvallsberget resp Sjöbacka-Högen. Bostadsnära park saknas inom 300 m; Hälleflundregatans fotbollsplan har utvecklingspotential. Större naturområde Skärvallsberget med entré inom 500 m, stadsdelspark Sjöbacka inom 700 m, stadspark Positivet inom 3,5 km. Mindre lekplats (lekplats 475) inom ca 700 m.

Nulägesbeskrivning

Tillgänglighetskategorier

Klassificering i kategorierna 1-3 avgör i vilken grad ytorna har förutsättningar att rymma parkkvaliteter med avseende på tillgänglighet, både vad gäller angöring och vad gäller krav på relativt plana ytor för vistelsekvaliteter.

- Kategori 1:** Grönområde där i stort sett hela ytan har förutsättning att göras tillgänglig. Större delen av ytan är relativt plan. Generellt typiska parkmiljöer, men kan skötas mer eller mindre intensivt.
- Kategori 2:** Grönområde som i delar har förutsättningar för tillgänglighet men i andra delar är otillgängligt. Minst 0,2 hektar av ytan ska vara relativt plan. Dessa ytor innehåller ofta både ytor med parkkaraktär och naturmark.
- Kategori 3:** Grönområden med begränsad tillgänglighet, där mindre delar bedöms kunna göras mer tillgängliga, kräver dock större insatser. Ofta kuperade ytor med naturkaraktär, eller extensivt skött park med svår topografi.

..... Analysområde

Pågående detaljplan

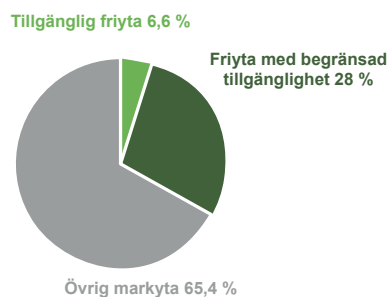
◇◇◇◇ Barriär

Lekplats

Offentlig friyta

Inom analysområdet utgörs 28 % procent av den totala markytan av offentlig friyta (målsiffra minst 15 % offentlig friyta). Denna siffra inkluderar alla parker, naturområden, torg och gröna stråk över 0,2 ha som förvaltas av Park- och naturförvaltningen. Detta innebär att området uppnår rekommendationen om minst 15 procent offentlig friyta av den totala markarealen.

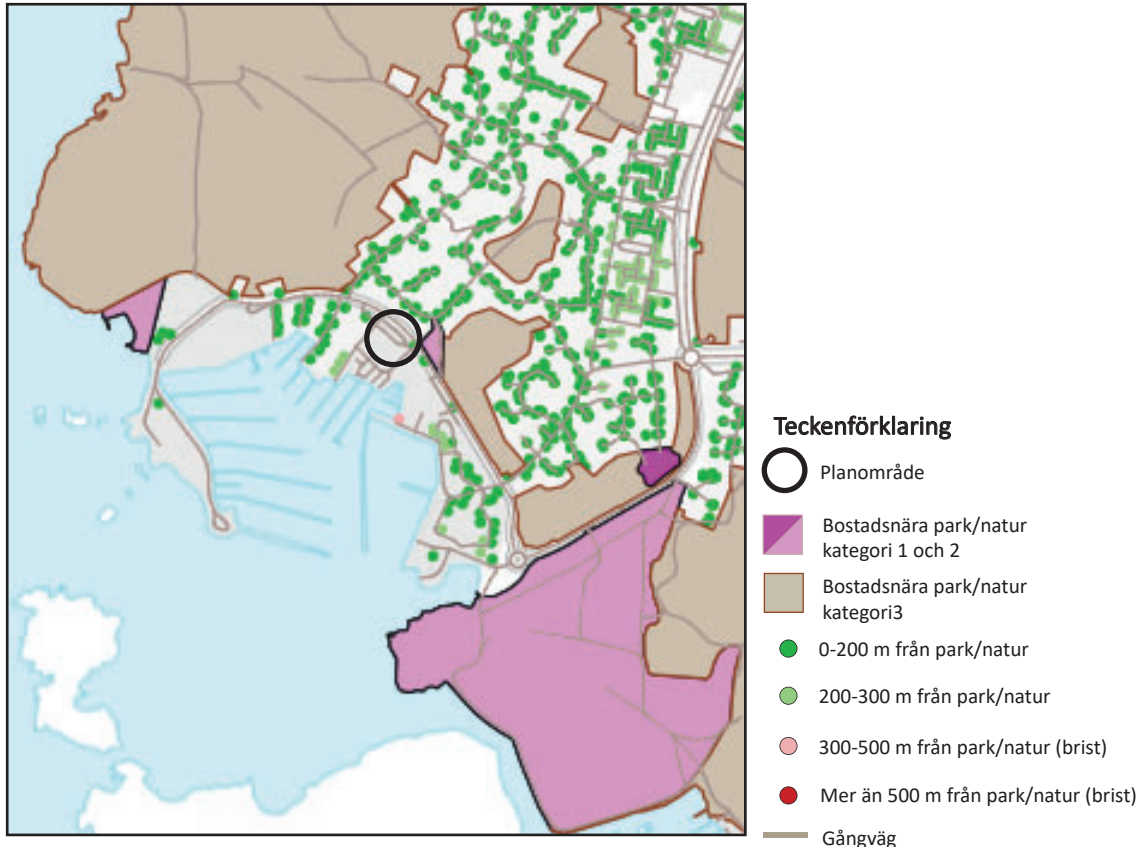
Dock bedöms majoriteten av denna friyta ha brister gällande tillgänglighet. Endast delar av utpekad bostadsnära park och natur bedöms vara tillgänglig friyta (6,6 %).

Analys tillgång bostadsnära natur

Tillgångar och behov

Analysen är framtagen genom metoden Space Syntax, där gångavståndet mellan enskilda adresspunkter och respektive park/naturområdes yttre gräns har räknats ut. Spårvägar, vattendrag och större vägar är inkluderade som barriärer. Analysen visar vilka områden som har tillgång/bristande tillgång till bostadsnära park eller natur inom 300 meter. Bilden beskriver inte identifierade brister utan enbart vilka ytor som finns att tillgå. Den bostadsnära parken vid Hälleflundreplan är en stor tillgång för området och bristen skulle bli tydlig även för befintliga bostäder utan den, därför är det extra viktigt att parken rustas upp för att fungera som en bostadsnära park fullt ut.

Detaljplanens påverkan

Tillgångar och behov

Syfte

Planens syfte är att ge möjlighet för nya bostäder och verksamheter.

Vad behövs?

Det finns i samband med att ett större antal bostäder tillkommer ett behov av att förstärka grönområdena i området, tex Hälleflundreplan. Det är idag brist på tillgänglig park och bristen ökar i och med att antalet bostäder i närområdet ökar med ca 125 st. En tillgång för planen är närheten till vattnet och Fiskebäcksbadet med lekplats. Platsen idag har inga tydliga gröna kvalitéer men med ett antal nya invånare behöver grönytor kompletteras och förstärkas och friyta med ett attraktivt innehåll skapas.

Det som fattas och behöver åtgärdas vid Hälleflundregatan är:

- Det behöver tillskapas sociotopvärden *Vila, Mötesplats, Grön oas*. Detta skulle kunna åtgärdas genom förstärkningsåtgärder vid Hälleflundreplan, i syfte att lyfta den i egenskap av bostadsnära park.

Planens påverkan

Förslag på strategi

En stor tillgång på platsen är kontakten med vattnet, det erbjuder rekreativa värden och en stark platsidentitet. Det är därför viktigt att denna passage utmed vattnet upplevs tillgänglig för allmänheten när planen byggs ut samt att det finns bra och tydliga kopplingar mellan Hälleflundregatan och kajstråket. En brist på platsen är tillgängliga friyor och den park som finns i området, Hälleflundreplan, når inte de kvalitativa målen för en bostadsnära park.

Nyttja

- **Närheten till hav och natur**

Viktiga inslag för områdets rekreativa värden är tillgången till vattnet och god tillgång till natur.

Värna

- **Vattenkontakt, promenadstråket utmed havet och utblickar (3)**
- **Fiskebäcks platsidentitet**

Utveckla

- **Rekreativa värden som *Mötesplats, Vila och Grön oas* (1,2)**

För att lyfta Hälleflundreplan till en bostadsnära park behöver ytan rustas upp och kompletteras med sociotopvärden Mötesplats, Vila och Grön oas. Exempel på åtgärder för att uppnå dessa värden kan vara en yta med plantering, sittplatser och att bollplanen renoveras för att kunna fungera som en aktiv mötesplats.

Tillskapa

- **Promenadstråk och mötesplats utmed havet (3)**

Idag är det otydligt hur det går att röra sig i området och det behöver vara en självklarhet vilka stråk som är publika och vilka ytor som räknas som halvprivata

- **Skapa en grön, lugn plats vid Hälleflundreplan, 0,2 ha bostadsnära park**

Föreslagna strategier

Förslag på åtgärder

1. Gallra dungen mellan Hällef Lundregatan och Hällef Lundreplan, skapa stig nedför sluttning och öppning i stängsel. Rusta upp bollplanen.
2. Tillskapa mötesplats vid bollplanen och sittplatser samt tillskapa grön oas med hjälp av plantering
3. Möjliggör trädplantering på lokalgata, viktig koppling mellan park och vatten.

Förbättrad kontakt mellan Hällef Lundreplan och gatan med gallring och en stig/trappa BYT BILD

Hällef Lundreplan rustas upp och kompletteras med sittplatser för vila och rekreation. BYT BILD

Behov av ytterligare utredningar

Utredning

I det fortsatta arbetet behöver finansiering av åtgärder på den bostadsnära parken klarläggas. En ny kalkyl behöver i samband med genomförande upprättas.

Bilaga: Planeringsförutsättningar

Utredningens syfte

Utredningens syfte är att ta fram en områdesspecifik utredning för att inom plan- och programarbete uppnå Grönstrategins mål samt tillgodose en god kvalitet på grönstrukturen i området. Grönstrukturens brister, behov och möjligheter samlas i utredningen för att denna information ska kunna komma in i rätt skede i planprocessen. Grönstrukturutredningen berör enbart mark planlagd som allmän plats park eller allmän plats natur.

Grönstrategi för en tät och grön stad

Grönstrategi för en tät och grön stad är en målbild för hur en önskvärd grönstruktur i Göteborg kan se ut och fungera. Grönstrategin beskriver och sätter minsta mått på olika typer av gröna friytor, och klargör att alla boende och arbetande i Göteborg ska ha tillgång till parkmark inom 300 m från bostaden eller arbetsplatsen. Grönstrategin är ett planeringsdokument som ska ligga till grund för all planering i Göteborg. Grönstrategins olika park- och naturtyper:

Typ av område	Närhet till bostad utan barriär	Storlek	Kvaliteter
Bostadsnära parker och naturområde Litet grönområde som används främst av boende och verksamma i omgivande kvarter	300 meter från bostad Inte korsar trafikleder, större vattendrag eller större nivåskillnader	Minst 0,2 hektar	Sociotopvärden: Vila, Mötesplats Varierat växt- och djurliv Grön oas/plats/park/natur
Stadsdelspark Park som framförallt besöks av de som bor i den omgivande stadsdelen	1 kilometer från bostad, 15 minuters promenad Inte korsar trafikleder, större vattendrag eller större nivåskillnader	Minst 2 hektar	Sociotopvärden: Vila, Mötesplats, Picknick, Sällskapslek, Promenad, Lek Variation i karaktär mellan närliggande stadsdelsparker Varierat växt- och djurliv Grön oas/plats/park/natur
Stadspark Mångfunktionell park som är så attraktiv att den lockar människor från hela Göteborg	30 minuter med kollektivtrafik	Tillräckligt stor och attraktiv för att rymma och locka många människor och tåla användning	Tydligt särpräglad karaktär Variation mellan olika stadsparker Rikt växt- och djurliv
Större natur- och rekreationsområde Stort naturområde med ett flertal biologiska och rekreativa värden	30 minuter med kollektivtrafik	Tillräckligt stor och attraktiv för att rymma och locka många människor och tåla användning	Tydligt särpräglad karaktär Rikt växt- och djurliv

Källa: Grönstrategi för en tät och grön stad, park- och naturförvaltningen, Göteborgs stad (2014)

Sociotopvärden

Sociotopvärden är ett sätt att beskriva kvaliteter på en plats, och vilka förutsättningar en park måste ha för att kunna inhysa en viss funktion. Sociotopvärden används som ett planeringsverktyg med syfte att skapa mångfunktionella parker och naturområden av hög kvalitet.

Stadens grönsstruktur ska ha förutsättningar för att inhysa olika sociotopvärden. I följande tabell redovisas de sociotopvärden som ska finnas i en bostadsnära park respektive en stadsdelspark, och vilka fysiska förutsättningar detta kräver:

	Kvaliteter (sociotopvärden)	Förutsättningar
BOSTADSNÄRA PARK Inom max 300 meter från bostad	Vila - Lugn och ro - Avkoppling - Hämta kraft	Större delen av parkytan understiger ljudnivå på 50 db
	Mötesplats* - Folkliv - Umgås - Titta på människor - Ha möten	- Parken behöver vara minst 45 m bred - Innehålla sittplatser - Minst hälften av parkytan är solbelyst kl 12 vid vårdagsjämning - Plan, öppen yta
	Grön oas - Lummighet och/eller omslutande rumslighet - Kontrast mot omgivningen	- Huvudsakligen vegetationstäckt mark - Parken behöver vara minst 45 m bred
	Varierat växt- och djurliv Många arter av växter och djur	Variation av livsmiljöer både övergripande livsmiljöer, t.ex. lövskog, och ett småskaligare livsmiljöer, exempelvis grova träd med bohål. (Ett varierat växt- och djurliv kallas också en stor biologisk mångfald.)
STADSDELSPARK Inom max 1 kilometer från bostad	Picknick - Picknick - Grilla - Utflykt med fika	- Attraktiv plats - Tillgängliga sittplatser
	Sällskapslek - Boule - Kubb - Brännboll	- Parken behöver vara minst 45 m bred - Plan, öppen yta klippt gräs
	Promenad - Promenera - Vandra - Strosa	- Underlag, tillgänglighet, variation? - Minsta mått sammanhängande stråk 500 m - Möjlighet till vila - sittplatser - God orienterbarhet
	Lek - Lekplats och/eller fri lek - Till exempel; kojbygge åka lådbil, åka pulka, klättra, cykla, vattenlek	- Tillrättalagd lek i form av lekredskap och/eller ej tillrättalagd lek i form av annat än lekredskap - Plan yta och/eller ojämn terräng

Källa: Stadsdelsvis Grönplan för Lundby, park- och naturförvaltningen, Göteborgs stad (2018)

Tillgänglig park och natur

Utöver fysisk närhet påverkas människors tillgång till park och natur av hur tillgängliga områdena är. Olika grupper av människor har olika behov och det är därför viktigt att planera för alla olika förutsättningar. Enligt Grönstrategins delstrategi 4.4.2 bör Göteborgs parker och naturområden i möjligaste mån vara tillgängliga och användbara för alla, där topografi är en viktig aspekt att ta hänsyn till.

Stadens grönområden har klassificerats i fyra olika kategorier utifrån deras förutsättningar att rymma parkkvaliteter med avseende på tillgänglighet, både vad gäller angöring och vad gäller krav på relativt plana ytor för vistelsekvaliteter.

Kategori 1

Områden där i stort sätt hela ytan har förutsättningar att fungera ur tillgänglighetssynpunkt. Större delen av ytan, minst 0,2 hektar, utgörs av en relativt plan yta. Rör sig generellt om mer renodlade parkmiljöer, men kan skötas mer eller mindre intensivt.

Kategori 2

Områden som i delar har förutsättningar att fungera ur tillgänglighetssynpunkt men i andra delar är otillgängliga. Minst 0,2 hektar av ytan utgörs av en relativt plan yta. Dessa ytor är ofta hybrider mellan park- och naturmiljöer.

Kategori 3

Områden med begränsade förutsättningar att fungera ur tillgänglighetssynpunkt. Mindre delar bedöms kunna tillgängliggöras men detta krävs generellt större insatser. Dessa ytor är generellt kuperade ytor med naturmarkskaraktär eller intensivt skött park med svår topografi. Notera att dessa områden kan ha stora rekreativa värden för dem som har möjlighet att nyttja dem.

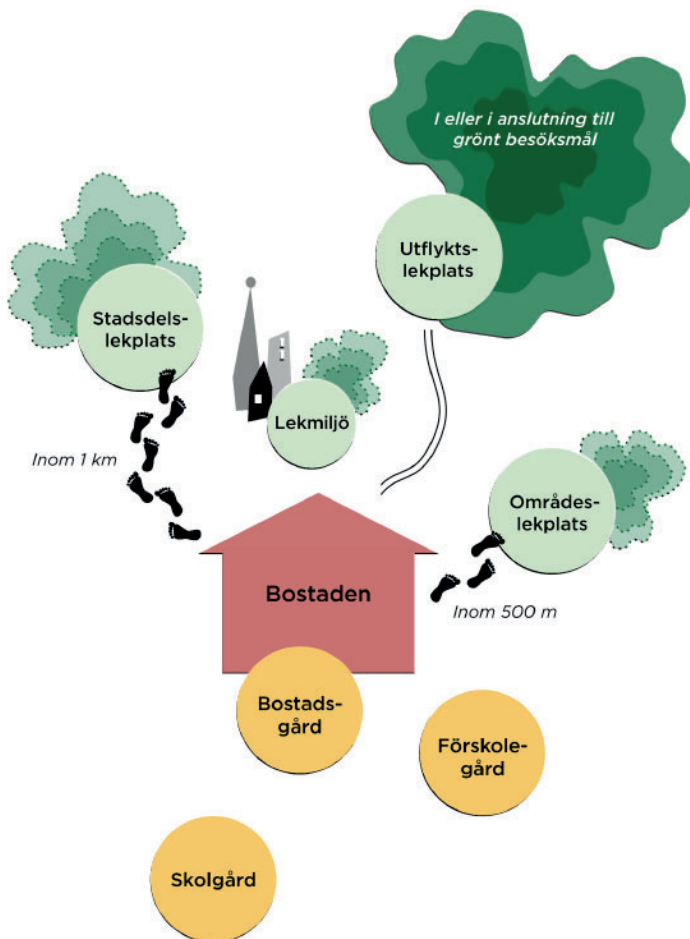
Kategori 4

Områden som bedöms sakna förutsättningar att göras tillgängliga för allmänheten. Ofta kraftigt kuperade ytor med naturkaraktär. Notera att dessa områden kan ha stora rekreativa värden för dem som har möjlighet att nyttja dem.

Riktlinje för lekplatser

Park- och naturförvaltningens riktlinje för lekplatser ska ge vägledning för hur förvaltningen ska planera, sköta, förvalta och utveckla stadens lekplatser. Fem principer har tagits fram och ska ligga till grund för arbete med allmänna lekplatser och andra lekmiljöer. För att skapa en lekvänlig stad ska stadens lekplatser vara: nära; för alla; utvecklande och stimulerande; säkra samt hållbara.

Den allmänna lekplatsen är en viktig oas för barn och fyller en betydelsefull funktion som offentligt rum och mötesplats i staden. Alla i Göteborg ska ha nära till utomhuslek, framförallt genom allmänna lekplatser men också genom andra lekmiljöer.

Områdeslekplats

- Lekplats riktad främst till mindre barn.
- Bör finnas inom 500 meters promenad från bostaden utan att passera större barriär.
- Bör placeras i anslutning till park- eller naturmark för att skapa förutsättningar för att leken kan fortsätta in till naturen. Det är dock viktigt att lekplatsen endast upplevs vara en del av parken och att säkra sociotopvärdena som gäller för aktuell kategori av park.

Stadsdelslekplats

- Större lekplatser som besöks av de som bor i hela stadsdelen och är samlingsplats för alla åldrar.
- Bör finnas inom 1 km från bostad.
- Bör ligga i anslutning till park- eller naturmark framförallt till stads- eller stadsdelsparker för att skapa förutsättningar för att leken kan fortsätta in till naturen.

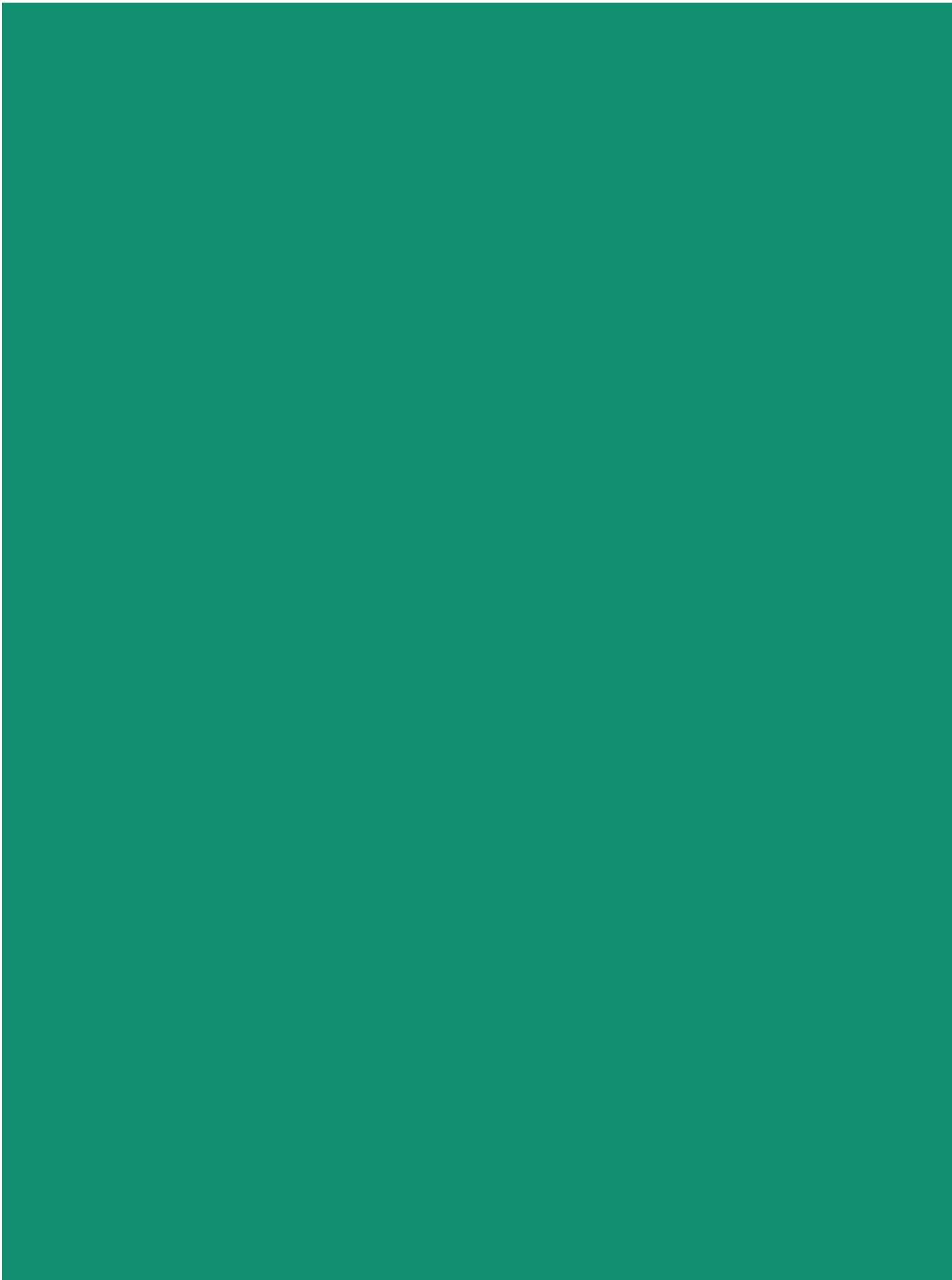
Utflyktslekplats

- Stora lekplatser som är unika, generationsövergripande och strategiskt belägna lek- och mötesplatser som är värda att ta sig till från hela staden.
- Ska placeras väl spridda över hela staden.
- Ska vara lättillgängliga genom närhet till god kollektivtrafik och lätt att hitta till och från via trygga och tillgängliga gångvägar.

Läs mer

Följande planeringsunderlag ligger till grund för grönstrukturutredningen:

- Grönstrategi för en tät och grön stad (2014)
- Park- och naturförvaltningens riktlinje för lekplatser (2019)

Göteborgs
Stad